

Joroisten kunta/ Tekninen lautakunta
Lentoasemantie 130,
79600 Joroinen
joroinen.kunta@joroinen.fi
017 578 440

Kiinteistönomistajien kuuleminen ja asiavirheet

Tekninen lautakunta Pöytäkirja 07.04.2022/Pykälä 37

Kuntalaisaloitteessa on vaadittu kuntaa käynnistämään toimenpiteet Paro-Sysmäjärven vedenpinnan korkeuden vaihteluiden lopettamiseksi pikaisesti ja käynnistää hankkeen Sysmäjärven luusuaan pohjapadon rakentamiseksi. Vesilain mukaisen esityksen perusteeksi katsomme, että vesistöalueella on huomattava yleinen merkitys asukkaiden ja lomailijoiden virkistyskäytön, kalastuksen, matkailun ja luonnonsuojelun kannalta. Lisäksi toimenpiteellä on merkitystä alueen tonttien omistamien myyntiin sekä kiinteistöjen arvon säilymiseen.

Kuntalaisaloitteessa ei ole vaadittu järven vedenpinnan nostoa vaan vedenpinnan palauttamista entiselle tasolle, koska se on viimevuosina laskenut, sekä suuren vaihteluvälin pienentämistä.

Asia on kääntynyt jossain käsittelyn vaiheessa virheelliseksi, ehkä virheellisen artikulaation johdosta, tai riippuen kuka osapuoli asiaa tarkastelee ja mitkä eri osapuolten intressit ovat.

Pyydetty Lausunnot

ELY keskuksen lausunnossa todetaan:

ELY-keskus esittää, että Paro-Sysmäjärven vedennostohankkeen toteuttamisedellytyksistä voisi tehdä esiselvityksen, jossa arvioitaisiin mm. tavoitteellisen alivedenkorkeuden tasoa, pohjapadon rakentamisedellytyksiä ja hintaa sekä hankkeen hyötyjä ja haittoja.

Sopiva alivedenkorkeuden taso voisi olla esimerkiksi 30–40 cm nykyistä korkeammalla, jolloin keskivedenkorkeuden nousu jäisi vielä melko pieneksi. Mikäli pohjapadosta olisi käytössä alustava purkautumiskäyrä, sitä voisi käyttää myös Maaveden säännöstelyn kehittämisedellytyksessä ja mallintaa molempien hankkeiden yhteisvaikutuksia Paro-Sysmäjärven vedenkorkeuksiin.

Valmistelijan tekstissä sanotaan ainoastaan:

ELY-keskus esittää, että Paro-Sysmäjärven vedennostohankkeen toteuttamisedellytyksistä voisi tehdä esiselvityksen, jossa arvioitaisiin mm. tavoitteellisen alivedenkorkeuden tasoa, pohjapadon rakentamisedellytyksiä ja hintaa sekä hankkeen hyötyjä ja haittoja.

Merkittävin osa vedenkorkeuteen liittyvästä esityksestä jää pois.

Lausunnossaan ELY-keskus käsittelee koko vaikuttavaa vesialuetta, mutta esitys vain osaa siitä.

Korjattava valmistelutekstiin, jotta ei jaeta disinformaatiota joka harhaan johtaa kuntalaisaloitteen perusteen.

Aloitteen käsittely Joroisten vesienhoidon toimintaryhmän kokouksessa.
Ympäristösihteeri Marika Limatius esitteli kuntalaisaloitteen kokoukselle.

"Pohjois-Savon ELY-keskuksen antamassa lausunnossa todetaan, että tämän kaltaisen vedenkorkeusvälin säätäminen pohjapadolla aiheuttaisi keskivedenpinnan nousun jopa useita kymmeniä senttimetrejä, jolloin hankkeesta tulisi huomattavan kallis kiinteistökohtaisine haitta-arvioineen ja myös tulvahaittoja voisi syntyä.

Päätettiin, että vedennostohankkeesta laaditaan esiselvitys, jonka avulla pystytään arvioimaan tarkemmin realistisia toteutusmahdollisuuksia"

Asiaa käsitellään myös tässä yhteydessä virheellisesti vedenpinnan nostona, kun kyse on palauttamisesta, jolloin vedenpinnan nousu ei tule aiheuttamaan Ympäristösihteerin esittämiä haittoja.

Asiaa on käsitelty vesienhoidon toimintaryhmässä, jossa ei ole yhtään kiinteistönomistajaa mukana, joten valmistelun yhteydessä on jätetty kuulematta kiinteistönomistajia.

Asia on esitetty vedenpinnan nosto hankkeena, josta ei ole kysymys.

Eli valmisteluvaiheesta puuttuu kokonaan sosiaalisten vaikutusten arviointi.

Asianosaisina tulee huomioida sekä koko vesialueen rantakiinteistöjen omistajat, virkistyskäyttäjät ja järjestää yleinen kuuleminen.

Esityksen artikulaatio ei saa aiheuttaa asiasisällön disinformaatiota asiassa, koska kysymys ei ole vedenpinnan nostamisesta.

Lisäksi Vesistöjen tilaa arvioidaan nykyisin samoilla perusteilla koko EU-alueella. Arviossa lähtökohtana on luonnontila. Olennaista onkin se, miten ihminen on muuttanut vesiluontoa.

Halutaanko parantaa veden laatua tai vesistön virkistys- tai luontoarvoja?

Valmisteluvaiheessa olisi ollut syytä kytkeä mukaan kaikki ne tahot, joita asia voi koskea. Eri osapuolilla voi olla luonto- ja virkistysarvoista erilaisia näkemyksiä tavoitteita, ja ne pitää sovittaa yhteen, palvelemaan koko vesialueen väestöä.

Vuosikymmenien aikana kyseisen vesialueen tila on jo heikentynyt tasolle tyydyttävä ja tämä on nähtävissä järvien rehevöitymisenä ja kalakantojen muutoksina. Pienet ja matalat lahtialueet ovat rehevöityneet rajummin ja ovat vedenlaadultaan tyydyttäviä tai välttäviä. (Etelä-Savon ELY) Virtasalmi-Joroinen Kalatalousalueen vesienhoidon yleisuunnitelmassa (7.4.2021) on sidosryhmä- ja nettikyselyn perusteella todettu vesisuojelelun ongelmana Sysmäjärvi / Joroinen vedenkorkeuden vaihtelu ja tavoitteena on vedenkorkeuden nopean vaihtelun tasaaminen sekä virkistyskäyttömahdollisuuksien parantaminen.

Vedenpinnan laskemisen ja vaihtelun seurauksena vesialueen kiinteistöjen omistajien oman rannan käyttö on vaikeutunut tai estynyt.

Tästä on hyvänä esimerkkinä se, kun veneen joutuu viemään yleiseen rantaan, jotta sen saa nostettua trailerin päälle säilytettäväksi käyttöä varten, koska omasta rannasta sitä ei saa veteen tai vedestä.

Muut havainnot:

- Laitureja jää kuiville tai niitä joudutaan siirtämään niin että ne yltävät veteen
- Rantakasvillisuus lisääntyy, ja rannat rehevöityvät
- Rantojen ruoppausta suositellaan, mutta sen tekemiseen tarvitaan sekä lupa että rahaa. Eikä ruoppaus ratkaise vedenpinna laskusta johtuvaa ongelmaa.

- Veneiden karilleajot vesistöalueella lisääntyvät ja onnettomuusriski kasvaa
- Suo- ja metsäalueiden ojat lisäävät humus määrää matalissa järven kohdissa, koska virtaus niissä lisääntyy vedenpinnan ollessa matala
- Rantakiinteistöjen ja tonttien arvo laskee ja kauppa ei käy johtuen vesistön tilasta ja rehevöitymisestä.

Jos asiasta olisi järjestetty yhteinen tapaaminen olisi näiltäkin asiavirheiltä vältytty.

Teknisen johtajan tekemä yhteenveto:

ELY keskuksen lausunnossa on:

"Järvien vedenkorkeuksissa on nähtävissä laskeva trendi, joka näkyy erityisesti järven keski- ja alaveden korkeuksissa 2000-luvulle tultaessa. Verrattaessa vuosien 1961-1990 ja 1991-2020 vedenkorkeuden tunnuslukuja (taulukko) voidaan todeta, että **keskiveden korkeus on laskenut n 7 cm ja keskialavedenkorkeus 12 cm.**"

Juuri tämän veden korkeuden palauttaminen on kyseessä!

Kuitenkin teknisen johtajan tekemässä yhteenvedossa todetaan:

"Vedenpinnan suuren vaihteluvälin Paro-Sysmä vesistöalueilla koetaan sekä aiheuttavan haittaa vesistöjen käytölle, että ***vaihtelun olevan normaalia ja kauan jatkunutta luontaista ja erityistä haittaa aiheuttamatonta luonnon kiertokulkua.***"

Korjattava yhteenvetoa, jotta ei jaeta disinformaatiota ja johdeta lukijoita harhaan asiassa.

Päätösehdotus

"Otaen huomioon, että vedenpinnan noston vaikutukset vesistön tilaan ovat yleensä vähäiset, pohjapatohankkeesta tulisi huomattavan kallis kiinteistökohtaisine haitta-arvioineen ja myös tulvahaittoja voisi syntyä ja sen, että Maaveden säännöstelyn kevätalennuksen poistamisella voisi olla positiivisia vaikutuksia Paro-Sysmäjärven kesävedenkorkeuksiin etenkin vähälumisten keväiden jälkeen, Joroisten kunta katsoo, ettei pohjapatohanketta ole tällä hetkellä tarpeellista edistää kunnan toimesta."

Päätösehdotuksessa puhutaan myös vedenpinnan noston vaikutuksista, kun pitäisi puhua vedenpinna palauttamisesta entiselle tasolle.

Päätösehdotuksessa puhutaan myös kustannuksista, vaikka niitä ei ole selvitetty eikä niistä ole olemassa minkäänlaista faktatietoa tai laskelmaa.

Päätösehdotuksen artikulaatio ei saa aiheuttaa asiasisällön disinformaatiota asiassa, koska kysymys ei ole vedenpinnan nostamisesta.

Ely-keskus on esittänyt vedennostohankkeen esiselvitystä, jonka avulla pystytään arvioimaan tarkemmin realistisia toteutusmahdollisuuksia"

Kunnalla on myös useita tontteja myynnissä alueella, joten kunnan tulisi edistää esiselvityksen tekemistä.

Vaatimus Päätös tulee kumota ja palauttaa valmisteluun oikeilla lähtötiedoilla ja selvityksillä ja sen jälkeen uudelleen käsittelyyn.

Sakari Häyrinen

Osoite: Päälikönpolku 82, 79680 Lahnalahti

Sähköpostiosoite: sakke.hayrinen@gmail.com

Puhelinnumero: 0400 706 518

Kiinteistön nimi: Lippahivo

Kiinteistö tunnus: 171-409-4-13